

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

23 03 20 18 р.

м. Київ

№ 283

Про затвердження Методичних
рекомендацій щодо організації освітнього
простору Нової української школи

Відповідно до пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, та з метою організації сучасного освітнього простору Нової української школи

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи, що додаються.
2. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю. Г.) довести Методичні рекомендації до відома обласних, Київської міської державних адміністрацій.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

Л. М. Гриневич

Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи

Особливістю Нової української школи є, поміж іншого, організація такого освітнього середовища, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини. З цією метою змінюються просторово-предметне оточення, програми та засоби навчання. У Новій українській школі зростає частка проектної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі. Відповідно урізноманітнюються варіанти організації навчального простору в класі. Крім класичних варіантів, використовуються новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко трансформувати для групової роботи. Планування і дизайн освітнього простору школи спрямовуються на розвиток дитини та мотивації її до навчання. Освітній простір Нової української школи не обмежується питаннями ергономіки. Організація освітнього простору навчального кабінету потребує широкого використання нових ІТ-технологій, нових мультимедійних засобів навчання, оновлення навчального обладнання, що здійснюється через такі осередки:

- ✓ осередок навчально-пізнавальної діяльності з відповідними меблями;
- ✓ змінні тематичні осередки, в яких розміщуються дошки/фліп-чарти/стенди тощо;
- ✓ осередок для гри, оснащений настільними іграми, інвентарем для рухливих ігор;
- ✓ осередок художньо-творчої діяльності з поличками для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт;
- ✓ куточок живої природи;
- ✓ осередок відпочинку з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям;
- ✓ дитяча класна бібліотечка;
- ✓ осередок вчителя, оснащений столом, стільцем, комп'ютером, полицями/ящиками, шафами для зберігання дидактичного матеріалу тощо.

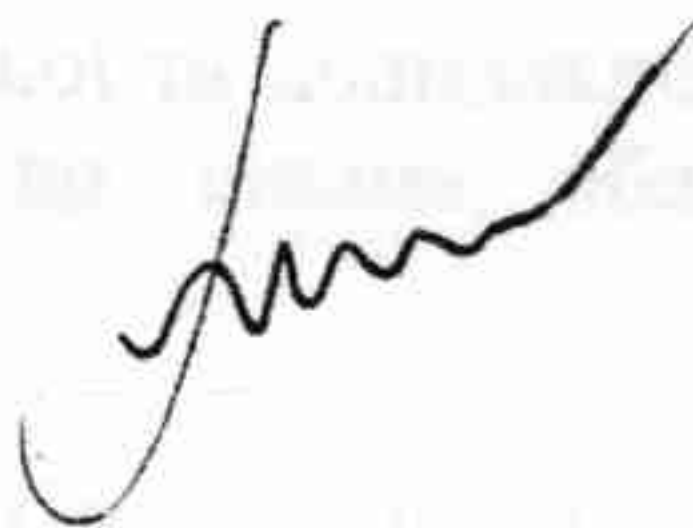
Враховуючи такі особливості освітнього середовища Нової української школи, рекомендуємо використовувати обладнання загального призначення (шкільні меблі), що виготовлене відповідно до чинних в Україні стандартів та відповідає таким вимогам:

Вимога	Рекомендація
<i>ергономічність</i>	<ul style="list-style-type: none">• наявність у кожному класі комплектів меблів для учнів (парта/стіл + стілець) не менше двох ростових груп (жовте, червоне, зелене маркування)• наявність підставок для приладдя на стільниці;• заокруглені кути стільниць, спинок та сидінь
<i>безпе́чність</i>	<ul style="list-style-type: none">• зроблено з матеріалів, що дозволені чинним

	санітарним законодавством для використання у закладах освіти; <ul style="list-style-type: none"> • виріб відповідає санітарно-гігієнічним вимогам; • відсутність гострих кутів, сторонніх запахів; • матова поверхня стільниці; • стійкість конструкції; • наявність пристроїв для запобігання пошкодженню та забрудненню підлоги
форма та розміри	<ul style="list-style-type: none"> • стільниця у формі трапеції, трикутника або іншій, що забезпечить швидку трансформацію для групової роботи; • столи і парти мають бути одномісними; • стільниця повинна мати виріз з боку, ближнього до учня; • відповідність розміру ростовій групі; • можливість компактно штабелювати меблі
міцність	<ul style="list-style-type: none"> • гарантійний термін не менше 24 місяців; • вандалостійкість; • стійкість до миючих та дезінфекційних засобів, дозволених для використання
вага	<ul style="list-style-type: none"> • не більше 4 кг для стільця та 10 кг – для стола або парти
колір	<ul style="list-style-type: none"> • неяскраві світлі теплі відтінки жовтого, зеленого, голубого, бежевого кольорів
естетичність	<ul style="list-style-type: none"> • привабливий вигляд; • сучасний дизайн; • відповідність стилю загального облаштування приміщення

Освітній простір організовується таким чином, щоб учитель міг спостерігати за діяльністю дітей в усіх осередках, діти мали можливість безпечно переміщуватися і мати місце для зберігання особистих речей.

Директор департаменту загальної
середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

№ 134

13 02 20 18 р.

Про затвердження Примірною переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи

Відповідно до пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, та з метою урахування положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Примірний перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 05 квітня 2006 року № 264 «Про затвердження Базового переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової освіти».

3. Управлінню адміністративно-господарського та організаційного забезпечення (Єрко І. А.) зробити відповідну відмітку у справах архіву.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

Л. М. Гриневич

Примірний перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення
 для навчальних кабінетів початкової школи

№ з/п	Найменування засобів навчання та обладнання	Кількість	Примітка
Обладнання загального призначення			
1.	Комп'ютерне обладнання	Д	
	Інтерактивний проектор, ноутбук*	Ф/К	
	Планшет /нетбук*	Д	1
	Багатофункціональний пристрій - принтер, сканер, копір		2
	Витратні матеріали для БФП:		2
	- набір чорнила (чорне),		10 x 500
	- набір чорнила (кольорове),		
	- папір багатофункціональний офісний	Д	1 (не менше 128 ГБ)
	Флеш-накопичувач	Д	1
	Ламінатор		A4 не менше 1 пачки A5 не менше 1 пачки
	Витратні матеріали для ламінатора:		
	- плівка для ламінування	Д	1
	Документ-камера*	Д	Рекомендовані МОН до використання
	Мультимедійні (цифрові) навчальні програми, комп'ютерні ігри, що відповідають вимогам та тематиці навчальних програм початкової школи		
	*Відповідно до технічних характеристик, затверджених Міністерством освіти і науки України		
2.	Пристосування	Д	1
	Дошка аудиторна магнітно-крейдова стаціонарна	Д	1
	Дошка аудиторна магнітно-маркерна стаціонарна/мобільна	Д	1
	Дошка коркова		
	Акcesуари та витратні матеріали до дощок:		
	- набір маркерів з тримачем,		
	- набір магнітів,		
	- губка для витирання,		
	- засіб для чищення дошки		
	- набір кольорової крейди	Д	
	Екран для проекції	К	
	Навушники з мікрофоном	Д	2
	Фліпчарт		
	папір для фліпчарта		
3.	Меблі	К	
	Стіл учнівський одномісний		1
	Стіл учительський	К	
	Стілець учнівський		1
	Стілець для вчителя	Д	За потребою, відповідно до площі приміщення
	Відкриті шафи для зберігання засобів навчання		
	Контейнери для роздаткового матеріалу	Д	Відповідно до кількості учнів у класі
Мовно-літературна освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання	Д	
	Комплект для навчання грамоти / письма (на магнітах):		
	- український алфавіт (друковані й рукописні літери, великі і малі);		
	- алфавіт мов національних меншин (друковані й рукописні літери, великі і малі);		
	- порівняльні таблиці алфавітів української мови та мов		

	національних меншин; - зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та мов національних меншин (великих і малих) та їх з'єднань; - зразки з'єднань букв (нижнього, середнього, верхнього); - вимоги до правильної постави під час письма та користування письмовим приладдям		
	Набори для навчання грамоти та читання: - каса букв та складів; - набір графічного позначення мовних одиниць (звуки, склади, слова); - віяло; - розрізна азбука	Д+Ф Д+К К Ф	
	Набір таблиць: - вправи для збільшення кута зору, поля читання, - вправи для формування навичок читання	Д	
	Набір таблиць до основних розділів граматичного матеріалу відповідно до програми з української мови, читання та мов національних меншин	Д	
	Набори (комплекти) сюжетних та предметних малюнків (для розвитку мовлення, словникові слова та їх написання, до казок) відповідно до вимог змісту програмового матеріалу (по класах)	Д+Ф	
	Словники з української мови та мов національних меншин, в тому числі ілюстровані: - орфографічний; - тлумачний; - синонімів; - антонімів; - перекладний	Д+Ф	
	Репродукції картин, ілюстрації до творів, відповідно до тематики та видів діяльності, передбачених стандартом початкової освіти та навчальною програмою початкової школи	Д	
	Портрети українських, зарубіжних письменників та поетів, а також таких, що писали мовами національних меншин відповідно до вимог навчальних програм з української мови та мов національних меншин	Д	
	Бібліотечка дитячої літератури (дитяча художня література, дитячі енциклопедії, довідники, журнали, газети тощо)	Д	
	Набір настільних розвивальних ігор : - мовне лото, доміно; - літературне лото, доміно; - ребуси, головоломки	Ф	

Іншомовна освітня галузь

1.	Друковані		
	Набір таблиць (для мов, що вивчаються) на магнітах: - алфавіт; - транскрипційні знаки; - граматичні, до розділів граматичного матеріалу, передбаченого програмою початкової школи; - календар	Д	
	Демонстраційний набір букв на магнітах (англійська, німецька, французька, іспанська тощо)	Д	
	Каса букв та буквосполучень віяло	Д+Ф К	
	Набори тематичних, сюжетних, предметних малюнків (картинок), відповідно до тем програмового матеріалу, передбачених програмою початкової школи	Д	
	Словники перекладні, в тому числі ілюстровані	Г	
	Карти: - географічна карта Європи;	Д	

	- географічна карта країни, мова якої вивчається		
	Настільні (лото, доміно, кубики) розвиваючі ігри мовою, що вивчається	Д+П	
	Комплекти для рольових ігор, іграшок, відповідно до тем програмового матеріалу, передбачених програмою початкової школи	Д+П	
Математична освітня галузь			
1.	Друковані	Д	
	Набір таблиць (в тому числі магнітні, пазли): - зразки каліграфічного письма цифр та знаків; - ознаки, властивості, відношення предметів; - розташування у просторі і на площині; - лічба (кількісна, порядкова); - нумерація чисел, склад числа; - дії над числами, взаємозв'язок дій над числами; - таблиця множення; - закони та властивості арифметичних дій; - математичні вирази; - рівняння; - геометричні фігури, геометричні тіла та їх властивості; - величини та їх одиниці; - задачі, типові задачі, опорні схеми; - до основних тем навчального матеріалу, відповідно до програми початкової школи		
	Набори карток (в тому числі на магнітах або ін.): - для лічби та усного рахунку від 0 до 100; - склад числа; - для математичних диктантів; - ілюстрації до типових задач; - демонстраційний набір знаків на магнітах - лічильний матеріал (набір Кюізенера, пластикові геометричні фігури тощо)	Д+К Д+К Ф Ф Д Д+Г	
	Числова лінійка: - від 0 до 100 з набором карток до неї (десятками, одиницями, чисті); - від 0 до 1000 з набором карток (сотнями, десятками, одиницями, чисті)	Д	Не менше 2 м, з можливістю кріплення карток і письма маркером
	Квадрат сотенний (математичний куб)	Д	Не менше 10 см x 10 см
	Комплекти роздаткові для: - лічби (0 - 1000); - вивчення складу числа	К	Палички, бусини, фішки двосторонні
	Настільні логіко-розвивальні ігри	Г	
2.	Інструменти		
	Контрольно-вимірювальні: - метр навчальний з кольоровою шкалою; - метр дерев'яний з сантиметровим діленням; - трикутники (45° , $30^\circ - 60^\circ$) - циркуль; - рулетка (на менше 1 м) - лінійка (не менше 15 см)	Д Д Д+К Д+К Д Д+К	
3.	Моделі	Д+Г	
	Набір моделей геометричних фігур	Д	
	Демонстраційний набір моделей геометричних тіл	Г	
	Набір моделей геометричних тіл та фігур (дерев'яні / пластикові)	Д	
	Модель демонстраційного механічного годинника (24 години, годинна, хвилинна, секундні стрілки)	Д	
	Модель механічного годинника (24 години, годинна, хвилинна, секундні стрілки) для учня	Г	

4.	Прилади і пристосування	Д	
	Набірне / Магнітне полотно	Д	
	Каса цифр та лічильного матеріалу на магнітному кріпленні (предметні картинки, геометричні фігури)		
	Контрольно-вимірювальні: - терези демонстраційні з набором важків, - терези з набором важків - набір годинників пісочних (1, 2, 5 хв); - термометр; - спідометр; - набір мірного посуду (пластиковий)	Д Г Г Д Д Г	
	Математичний планшет з набором цифр та математичних знаків	Г	
	Танграм	Г	
	Магнітний прилад «Частки та дроби»	Д+Г	
	Навчальний набір грошових знаків	Г	
	Абакус	Д	
	Дидактичне приладдя (логічні блоки Дьенеша, розвивальні ігри Воскобовича (різні види), предмети зростаючої, арифметичні штанги тощо)	Г	
	Набір настільних розвивальних ігор: - шахи, шашки - маршрутні ігри - розрізні пазли/картинки - головоломки тощо		
Природничча освітня галузь			
1.	Друковані	Д	
	Карти стінні: - фізичні (світу, півкуль, України, області) - політична світу, адміністративно-територіальна України - тематичні (природні зони, корисні копалини, рослинний та тваринний світ, природо-заповідний фонд, історико-етнографічна, народні промисли) карти України		
	Комплекти таблиць: - Земля - Нежива природа - Жива природа - Система органів тіла людини - Охорона природи - Пори року - Праця людей	Д	Відповідно до основних тем програми початкової школи
	Календар природи	Д	
	Набори плакатів відповідно до тем навчального матеріалу, передбачених програмою початкової школи	Д	
2.	Об'єкти натуральні	Д+Г	
	Гербарії: - Дикорослі, культурні рослини - Рослини природних зон України - Лікарські, отруйні рослини - Бур'яни		
	Колекції: - Гірські породи - Корисні копалини та продукти їх переробки - Насіння та плоди (овочевих, зернових, прядивних, плодово-ягідних, квітково-декоративних культур) - Розвиток комах - Ґрунти - Морське дно	Д+Г	

3.	Моделі		
	Глобуси: - Фізичний (Ø від 300мм) - Політичний - Телурій	Д	
4.	Муляжі		
	Набори: - Фрукти - Овочі - Коренеплоди - Гриби (їстівні та отруйні) - Тварини	Г	
5.	Прилади і пристосування		
	Термометр (зовнішній, кімнатний)	Д	
	Компас шкільний	К	
	Мікроскоп шкільний	Д	
	Лупа ручна шкільна	К	
	Банка пластикова з кришкою-лупою	Г	
	Секундомір	Д	
	Рулетка, шнур мірний (10 м)	Г	
	Магніт смуговий	Ф	
6.	Інвентар		
	Набір лабораторний демонстраційний (штатив, мірна склянка, лійка, набір фільтрів круглих, пінцет/зажим, мірний циліндр, піпетка, промивач, планшет для дослідних зразків)	Д	
	Набір лабораторний (піпетки, планшет для дослідних зразків, чашка Петрі, посуд для зберігання дослідних зразків з кришкою, пробірки мірні з кришкою, поліетиленові пакети із зіп-локом)	Г	
	Господарський (садовий інструмент, відро, лійка)	Ф	
	Ентомологічний сачок	Ф	
Технологічна освітня галузь			
1.	Друковані		
	Таблиці загальних тем (організація робочого місця, правила безпеки на уроці, правила користування окремими інструментами, економне ставлення до використання матеріалів)	Д	
	Набір таблиць відповідно до основних тем навчального матеріалу програми початкової школи	Д	
	Набір технологічних карт відповідно до основних тем навчального матеріалу програми початкової школи	Д	
	Альбоми демонстраційні та роздаткові відповідно до основних тем навчального матеріалу програми початкової школи	Д+Г	
2.	Об'єкти натуральні		
	Колекції відповідно до основних тем навчального матеріалу - Породи деревини; - Види тканин та ниток, зразки сировини для їх виготовлення; - Види паперу; - Витинанки; - Писанки; - Народні ремесла тощо	Д+Г	
3.	Прилади та приладдя		
	Посуд (столовий, чайний, кавовий, об'єкти сервірування)	Д	
	Набори для колективної творчості (різні види)	Ф	
4.	Інструменти		
	Конструктори для вивчення різних конструкцій та механізмів	Д+Ф	
	Набір інструментів, приладів та пристосувань для догляду за кімнатними рослинами	Г	
	Ігрові набори для конструювання з різними способами з'єднання деталей (50-100 елементів і більше)	Г	

Інформатична освітня галузь		
1.	Друковані засоби навчання	
	Роздаткові планшети клавіатури паперові (картонні)	Ф
	Дидактичний матеріал для моделювання алгоритмів	Ф
Соціальна і здоров'язбережна освітня галузь		
1.	Друковані засоби навчання	
	Комплекти таблиць: - Будова тіла людини - Здоров'я людини - Корисні і шкідливі звички - Фізична складова здоров'я - Правильне харчування - Здоровий спосіб життя - Особиста гігієна школяра - Соціальна складова здоров'я - Безпека життєдіяльності - Правила поведінки в природному, техногенному та соціальному оточенні - Безпека на дорозі - Небезпечні тварини	Д
	Аптечка медична	Д
	Килимок для занять на вулиці (дитячий каремат)	К
	М'які крісла-мішки	Г
	Набір дорожніх знаків	Д
Громадянська та історична освітня галузь		
1.	Друковані засоби навчання	
	Символи держави	Д
	Таблиці та плакати - до пам'ятних дат (подій) держави, традицій і свят народу; - охорони природи і довкілля; - портрети історичних осіб, політичних діячів, визначних постатей; - ілюстрації історичних пам'ятників, архітектурних споруд, пам'яток культури, об'єктів культурно-історичної спадщини рідного краю, України; - ілюстрації предметів народно-ужиткового побуту	Д
2.	Об'єкти натуральні	
	Предмети побуту українського народу	
	Предмети символіки українського народу, інших народів (за необхідності, враховуючи різноманітність національного складу дитячого колективу)	
Мистецька освітня галузь		
1.	Друковані засоби навчання	
	Таблиці: - репродукції картин художників; - зразки різних видів мистецтва; - з кольорознавства; - з основних тем навчального матеріалу відповідно до програми початкової школи	Д
	Набори технологічних карт-схем послідовного виконання завдань відповідно до програмового матеріалу початкової школи	Д+Ф
2.	Моделі та муляжі	
	Гіпсові фігури геометричних тіл	Д
	Фігури людини і тварин з рухомими частинами (пластикові)	Д
3.	Прилади та пристосування	
	Камертон	І
	Метроном	Д
	Набір магнітних нотних знаків	Д

	Ширма для лялькового театру	Д	
	Набір ляльок, фігур та декорацій для лялькового театру: - в національному одязі (різонаціональна); - літературні та казкові персонажі; - ляльки-рукавички для лялькового театру; - маски казкових героїв та тварин	Д	
	Набір іграшок: - тварини дикі та домашні (реалістичні); - іграшки – літературні персонажі	Д	Розмір не менше 20 см
4.	Обладнання загального призначення	Д	
	Мольберт двосторонній маркерний	Д	
	Дошка з нотним станом (магнітна)	Д	
	Підставка для музики	Д	
5.	Інструменти		
	Дитячі музичні інструменти: - сопілка; - ксилофон; - металофон; - трикутник; - маракаси; - трищітки; - бубен; - барабанчик; - дзвіночки; - свистульки; - дерев'яні ложки тощо		
	Дитячий клавішний синтезатор	Д	

Для характеристики кількісних показників використовуються такі позначення:

Д – демонстраційний примірник (не менше одного на клас)

К – комплект на клас (на кожного учня)

Ф – комплект для фронтальної роботи (не менше ніж один примірник на двох учнів)

Г – комплект, необхідний для роботи в групах (один примірник на 5-6 учнів)

Директор Департаменту загальної
середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко